

Mustaqbalka Maraykanka iyo Luulyo 18, 2020 - Lambarka Afraad

Jeff Pippenger

2023-09-19

1863

Farriinta Daanyeel cutubyada siddeedaad iyo sagaalaad, oo uu wakiil ka yahay Wabiga Uulaay, waxaa shaabbaddii laga furay sannadkii 1798. Wax sii sheegidda cutubka siddeedaad waxaa ku fashiray Jabraa'iil cutubka sagaalaad, hase yeeshee ma ahayn ilaa Daanyeel uu soo bandhigay salaad loo tixgeliyo mid ka mid ah salaadaha aadanaha ugu qiimaha iyo miisaanka badan ee Baybalka. Salaaddaas Daanyeel wuxuu ku caddeeyey in uu gartay in baabba'a Yerusaaalem uu socon doono toddobaatan sannadood, sida uu ka helay kitaabka Yeremyaah.

Sannaddii kowaad oo Daariyus ina Ahashwerus ahaa, oo ka soo farcamay reer Maaday, kaasoo boqor looga dhigay boqortooyadii reer Kaldaiin; sannaddii kowaad ee boqornimadiisa ayaan aniga Daanyeel kitaabbada ka garwaaqsaday tirada sannadaha uu hadalkii Rabbigu ugu yimid nebi Yeremyaah ka sheegay, inuu toddobaatan sannadood ku dhammaystiri doono baabba'a Yerusaaalem. Daanyeel 9:1, 2.

Yeremyaahna sidoo kale wuxuu caddeeyey in dhammaadka toddobaatankaas sannadood Belshaasaar dhiman doono, markii Kuros oo ahaa jeneraalka Daariyus uu qabsaday Baabuloon.

Oo dalkani oo dhammuna waxay ahaan doontaa baabba' iyo wax lala yaabo; quruumahanuna waxay u adeegi doonaan boqorka Baabuloon toddobaatan sannadood. Oo waxay noqon doontaa in, markii toddobaatanka sannadood dhammaadaan, aan ciqaabi doono boqorka Baabuloon iyo quruuntaas, ayaa Rabbigu leeyahay, xumaantooda aawadeed, iyo dalka reer Kaldaiinba; oo waxaan ka dhigi doonaa baabba'o weligeed ah. Yeremyaah 25:11, 12.

Daaniyeelna sidoo kale wuxuu aqoonsaday in toddobaatankii sannadood ee baabba'a uu ahaa rumoobidda wax sii sheegid uu Muuse qoray.

Haa, reer binu Israa'iil oo dhammu waxay ku xadgudbeen sharcigaaga, iyagoo ka leexday si aanay codkaaga u maqlin; sidaas daraaddeed habaarkii ayaa nagu soo daatay, iyo dhaartii ku qoran sharciga Muuse oo addoonkii Ilaah ahaa, maxaa yeelay annagaa ku dembaabnay isaga. Oo isagu wuxuu adkeeyey erayadiisii uu inagaga hadlay, iyo kuwii uu ka sheegay xaakinnadeennii na xukumi jiray, isagoo dusheenna keenay belaaayo weyn; waayo, samada oo dhan hoosteeda laguma samayn wax la mid ah wixii Yerusaaalem lagu sameeyey. Sida ku qoran sharciga Muuse, belaaayan oo dhammu way nagu dhacday; hase ahaatee Rabbiga Ilaaheenna baryi mayn, inaynu xumaatooyinkeenna ka soo noqonno oo runtaada u fahanno. Daanyeel 9:11–13.

“Dhaartii” reer binu Israa'iil jebiyeen ee keentay “habaarka” waxay ahayd “toddobada jeer” ee ku xusan Laawiyiintii labaan iyo lix. Ereyga loo tarjumay “toddobo jeer” ee Laawiyiintii labaan iyo lix waa isla eraygii Cibraaniga ahaa ee loogu tarjumay “dhaar,” ee Daanyeel sagaal. Dhaartii

Muuse ee uu matalayo erayga loo tarjumay “toddobo jeer” waxay ahayd waxsii-sheegiddii ugu horraysay ee waqtiyeed ee William Miller ogaaday, waxayna ahayd tii ugu horraysay ee runihiisii aasaasiga ahaa oo la dhinac dhigay sannadkii 1863. William Miller wuxuu matalayay Eliyaas, taasna waxaa xaqiijinaya Ruuxa Waxsii-sheegidda.

“Kumanyaal ayaa loo horseeday inay aqbalaan runta uu William Miller ku wacdiyey, waxaana la soo kiciyey addoommo Ilaah oo ku shaqaynaya ruuxa iyo xoogga Eliiyaah si ay u ku wacdiyaan farriinta.” Early Writings, 233.

Sannadkii 1863 dhaqdhaqaaqii Millerite wuu dhammaaday markii kuwii hore uga tirsanaa dhaqdhaqaaqaas ay bilaabeen kaniisadda Seventh-day Adventist. Markii ay u bilaabmeen sida kaniisad ahaan, dhaqdhaqaaqii wuu dhammaaday. Wuxuu dhammaaday markii ay dileen Muuse, sida lagu matalay “toddobada jeer” ee Laawiyiintii lix iyo labaatan, iyo markii isla mar ahaantaas ay dileen Eliiyaah, oo ahaa rasuulkii dhaqdhaqaaqa u soo bandhigay “dhaarta” Muuse. Muuse iyo Eliiyaah labaduba waa la dilay sannadkii 1863, mana ay ahayn in dib loo soo sara kiciyo ilaa wixii ka dambeeyey Sebtembar 11, 2001, markaas oo Ilaah dhaqdhaqaaqa Future for America dib ugu celiyey jidadkii hore.

Future for America waxay aqoonsatay Sebtembar 11, 2001 inuu ahaa imaanshaha hoogga saddexaad, wixii taas caddaynayana waxay ahaayeen taariikhdiisii labada hoog ee hore sida ay aqoonsadeen Milleriyiintu, taas oo si gaar ah loogu matalay labada jaantus ee hormuudka ahaa ee 1843 iyo 1850. Markii dib loogu noqday taariikhda Milleriyiinta si loo adkeeyo doorka casriga ah ee Islaamka, Rabbigu markaas wuxuu u furay Future for America fahamka “toddobada jeer” ee Laawiyiintii labaatan iyo lix, taas oo si muuqaal ah loogu muujiyey labada jaantusba tiirka dhexe. Labada jaantusba, bartamaha tiirka dhexe waa iskutallaabta. Markii Ilaah hagayey diyaarinta labada loox ee Xabaquuq, wuxuu hubiyey in “dhaarta” Muuse, oo ah “toddobada jeer” ee Laawiyiintii labaatan iyo lix, ay noqoto xarunta dhammaan sawirrada kale ee nebinnimada, iyo in labada looxba Masiixa lagu meeleezo bartamaha qudhiisa.

Tani waxay waafaqsanayd muddo waqti ah oo ku xusan waxsii kale oo uu Jibriil ku fasiray cutubka sagaalaad ee Daanyeel, taas oo tilmaamaysay in Masiixu axdiga la adkayn doono kuwa badan la jira muddo hal toddobaad ah.

Oo axdiga ayuu la adkayn doonaa kuwo badan intii toddobaadka ah oo dhan; bartamaha toddobaadkana wuxuu joojin doonaa allabariga iyo bixinta hadiyadaha; faafidda karaahiyada aawadeedna wuxuu ka dhigi doonaa meel baabba’ ah, tan iyo dhammaadka, oo wixii la go’aamiyeyna waxaa lagu dul shubi doonaa kii baabba’ ay. Daanyeel 9:27.

Toddobaad nebiyadeed waa laba kun iyo shan boqol iyo labaatan maalmood oo astaan ah, oo wax sii sheegiddii uu Jibriil sharxayeyna waxay tilmaantay in “badhtanka” ama xuddunta laba kun iyo shan boqol iyo labaatan-kaas maalmood ee astaanta ah Masiixu lagu qodbi doono iskutallaabta. Masiixu waa xuddunta ‘laba kun iyo shan boqol iyo labaatan’-ka ee labada loox ee Xabaquuq, sidoo kalena waa toddobaadkii uu axdigii kuwa badan la adkeeyey.

Sannadkii 1863, Adventism-ku waxa uu ku bilaabmay kaniisad ahaan, dhaqdhaqaaqii Millerite-ka ee lagu xoojiyey ruuxa Eliyaahna waa la dilay. Dhaqdhaqaaqii Millerite-ku waxa uu fahmay in, marka loo eego macnaha toddobada kaniisadood ee Muujintii, ay iyagu ahaayeen kaniisaddii Filadelfiya. Kuwii iyaga ka go'ay ka dib Niyad-jabkii Weynaa ee 1844, markaas waxaa loo aqoonsaday La'odikiyaaniyiin. Sannadkii 1856, James White waxa uu ka bilaabay taxane maqaalal ah oo ku baxay Review and Herald, isaga oo muujinaya in dhaqdhaqaaqii ku bilaabmay Filadelfiya uu noqday La'odikiya, iyo in xubnuhu markaas u baahnaayeen inay raadiyaan dawada loo soo bandhigay kaniisadda La'odikiya. Isla sannadkaas, isla daabacaaddaas gudaheeda, James White waxa uu daabacay taxane maqaalal ah oo uu qoray Hiram Edson oo ku saabsanaa waxsii sheegidda laba kun iyo shan boqol iyo labaatan sannadood ee Laawiyiintii labaatan iyo lix. Maqaaladu weligood lama dhammaystirin.

Markii Rabbigu uu dhaqdhaqaaqa Future for America dib ugu hoggaamiyey jidadkii hore ka dib Sebtembar 11, 2001, maqaaladii Edson dib ayaa loo helay, waxaana markii ugu horraysay taariikhda la aqoonsaday in labada muddadood ee laba kun iyo shan boqol iyo labaatan sannadood ay yihiin laba habaar. Mid ka dhan ah tobanka qabiil ee woqooyi, kan kalena ka dhan ah labada qabiil ee koonfureed. Miller wuxuu aqoonsaday toddobadii wakhti ee ka dhanka ahaa boqortooyadii koonfureed ee Yahuudah, laakiin Edson wuxuu aqoonsaday toddobadii wakhti ee ka dhanka ahaa boqortooyadii woqooyi ee Israa'iil. Future for America waxay aragtay in labadaba la dabaqi doono. Marka labada kala-firdhin la isu geeyo, waxay soo saaraan iftiin nebiyadeed oo aan waligiis hore u aqoonsan Miller ama Edson.

Markii Rabbigu dib ugu soo celiyey Future for America jidadkii hore wixii ka dambeeyey 2001, "dhaartii" Muuse dib bay u soo noolaaday oo cagihisay ku istaagtay. Farriinta ku xidhnayd "dhaarta" ayaa markaasay rasuulladii malaa'igta saddexaad soo bandhigeen sida ay rasuulladii malaa'igta koowaad u soo bandhigeen oo ay ugu ahayd astaan. Future for America waxay ahayd dhaqdhaqaaqii ku dhawaaqay farriintii uu "Muuse" matalayey iyada oo ku jirta xoogga "Eliyaas," oo Eliyaasna si cad ayuu u bixiyey markhaatifurka Muuse ilaa gunaanadkii taxane bandhigyo ah oo cinwaankoodu ahaa Miisaskii Xabaquuq, kuwaas oo dhammaaday qiyaastii 2012. Markii taxanahaas bandhigyada ahi dhammaaday, bahalkii yaamayska ayaa soo kacay si uu dagaal ugu qaado Muuse iyo Eliyaas. Dagaalkaasu wuxuu bilaabmay markii Future for America go'aansatay inay joojiso hawshii ay waday tan iyo 1996, oo ay bilowdo dugsi, kaas oo ay kibirkiisa ugu bixisay, Dugsiga Nebiyada. Waxaa ka sii habboonaan lahayd in dugsigaas loogu yeedho, dugsiga nebiyada beenta ah!

Qaska iyo jahawareerkii ka dhashay markii dugsigu bilaabay inuu u oggolaado kuwii aan Rabbigu weligood u xaqiijin inay yihiin rasuulladiisa inay soo bandhigaan fikradahooda gaarka ah, wuxuu ku dhammaaday dhimashadii Future for America 18-kii Luulyo, 2020. Halkaasna Muuse iyo Eliyaah waxaa lagu laayay jidadka dhexdooda.

Oo markay dhammeeyaan markhaatifurkooda, bahalka ka soo baxa yaamayska aan gunta lahayn ayaa la diriri doona, wuuna ka adkaan doonaa, wuuna dili doonaa. Meydadkooduna waxay yaalli doonaan jidka magaalada weyn, taas oo ruux ahaan loogu yeedho Sodom iyo Masar, meeshii Rabbigeenna iskutallaabta lagu qodbay. Muujintii 11:7, 8.

Markhaatiga la aamini karo waa markhaatiga ku dhammaatay gebogebadii taxanihii cinwaankiisu ahaa Miisaskii Xabaquuq. Dabadeedna bahalkii ayaa weeraray. Wax fikrad ah kama hayo cidda daba socota maqaalladan hadda jira, hase yeeshee waxaan u qaadanayaa in ay ka kooban yihiin intii le'eg cadawga Future for America iyo intii le'eg kuwa weli isku dayaya inay la tacaalaan niyad-jabkii 18-ka Luulyo. Sidaas daraaddeed waxaan filayaa in kuwa ku jira qaybta aan ku qeexo cadaw ay tilmaami doonaan sida adeegsi-nafsiyeedkan ee taariikhda nebiyadeed ugu muuqdo maskaxdooda. Ha sidaas ahaato. Wakhtigu aad buu u gaaban yahay in la iska yeelyeelo in taariikhda Future for America aan si cad loogu aqoonsan dhaqdhaqaaqii lagu matalay dhaqdhaqaaqii Millerite, sidoo kalena aad buu u gaaban yahay in la iska yeelyeelo in rasuulkii aadamiga ahaa ee La'odikiya ee cilladaysnaa, kaas oo loo soo kiciyey inuu hoggaanka u qabto dhaqdhaqaaqaas, aan lagu matalin William Miller.

Miller wuxuu ka tirsanaa Filadelfiya, aniguna waxaan uga imid Adfentisamka dunida sannadkii 1975; sidaas darteed waxaan ahay Adfentiis La'odikiya ah oo si rasmi ah loo aqoonsan karo. Taariikhda noloshaydu waxay marag ka tahay xaqiiqadaas. Taas marka la yiraahdo, Ilaaha naxariista badan ee samadu wuxuu dhawaan igu amray inaan qoraal ku dhigo farriinta uu hadda ii muujinayo oo aan u diro kaniisadaha. Amarkiisu wuxuu la socday ballanqaad ah in marka uu soo nooleeyo Muuse iyo Eliiyaah, loo soo noolayn doono iyagoo Filadelfiyaan ah, ee aanay ahaan doonin La'odikiyaan. Dhaqdhaqaaqii ka bilaabmay taariikhdiisii Milleriyiinta wuxuu ahaa wakhtigii Filadelfiya, kaas oo ugu dambayntii u gudbay La'odikiya sannadkii 1856 markii uu bilaabay habsocodkii diidmada saldhigyadii ay dhigeen Milleriyiintu. Diidmadaasi waxay ku bilaabatay in dhinac la iska dhigo iftiinkii cusub ee soo kordhay ee lagu bixiyey qalinkii Hiram Edson. Toddoba sannadood dabadeed, sannadkii 1863, dhaqdhaqaaqii Eliiyaah ee soo bandhigay farriintii Muuse waa la laayay. Isla wakhtigii dhaqdhaqaaqa la laayay, kaniisad ayaa la soo geliyey si ay ugu beddesho dhaqdhaqaaqa. Muuse iyo Eliiyaah waa la laayay bilowgii Adfentisamka, mar kalena waa la laayay dhammaadkii Adfentisamka.

Dhammaadka La'odikiya ee wax sii sheegidda, sannadkii 1989 ayaa aragtiddii webiga Hiddeqel la furfuray, waxaana bilaabmay dhaqdhaqaaq ka dhashay hooyo La'odikiyaan ah. Rabbigu lama yaabin, wuuna ogaa inuu shuqulkiisa saddexda malaa'igood ku dhammayn doono sidii uu ku bilaabay. Wuxuu ku soo afjari lahaa dhaqdhaqaaq Filadelfiyaan ah, sida uu ku bilaabay; si taas loo yeelona, dhaqdhaqaaqa dhalasho ahaan La'odikiyaan u ahaa wuxuu u baahnaa in la laayo oo dib loogu soo sara kiciyo isagoo Filadelfiyaan ah. Markaas, dhaqdhaqaaqii laga soo saaray kiniisadda La'odikiya wuxuu noqon lahaa kii siddeedaad oo ka mid ah toddobada, isla taariikhda ay midowga saddex-geesoodka ahi ku noqon doonto kii siddeedaad oo ka mid ah toddobada. Isla taariikhdaasna geeska Jamhuuriyadnimadu sidoo kale wuxuu mari doonaa sarakicidda kii siddeedaad ee ka mid ahaa toddobada oo la laayay "woke-ism"-ka Masar iyo Sodom; hase ahaatee, khadkaas wax sii sheegidda ah waxa dib looga hadli doonaa maqaallada dambe.

Oo ka mid ah dadyowga, qabiilooyinka, afafka, iyo quruumaha ayaa arki doona meydadkooda saddex maalmood iyo badh, mana oggolaan doonaan in meydadkooda xabaalo lagu rito. Kuwii dhulka degganaa way ku farxi doonaan arrintooda, wayna rayrayn doonaan, oo hadiyado isu diri doonaan; maxaa yeelay labadan nebi waxay cadaab ku hayeen kuwii dhulka degganaa. Oo saddex maalmood iyo badh dabadeed Ruuxii nolosha oo xagga Ilaah ka yimid ayaa galay

iyaga, markaasay cagahooda ku istaageen; cabsi weynina waxay ku dhacday kuwii arkay. Muujintii 11:9–11.

Future for America xabaasha laguma ridin; waxayse ku jiiftay waddada meeshii lagu laayay, intii cadaawayaasheedu ku farxayeen dhimashadeeda muuqata. Hase yeeshee, “saddex maalmood iyo badh dabadeed Ruuxii nolosha oo xagga Ilaah ka yimid ayaa iyaga galay, oo cagahooda ayay ku istaageen.” Wakhti dambe ma jiro, sidaas darteed saddexda maalmood iyo badhku waa astaan u taagan kun iyo laba boqol iyo lixdan maalmood ama sannadood, kuwaas oo Muujintii laba iyo tobnaad aayadaha lix iyo afar iyo tobnaad ku matala cidlada halkaas oo meesha quduuska ah iyo ciidankaba lagu tuntay. Haddii xabaasha lagu ridi lahaa, kuma jiri lahaayeen waddo ay ku suurtoobayso in lagu tunto. Tuntidda Future for America ma aha oo keliya wakhti astaan ah, balse waa wakhtiga astaanta ah ee farriinta “todobada goor” oo uu matalayo dhaartii Muuse.

Oo waxay ku dhici doonaan afka seefda, oo maxaabiis ahaan baa loogu kaxayn doonaa quruumaha oo dhan; Yeruusaalemna waxaa ku tuman doona dadka aan Yuhuudda ahayn, ilaa wakhtiyada quruumaha ay ka dhammaadaan. Luukos 21:24.

Waxaa jira saddex jeer oo Yeruusaalem la tuntay. Marka ugu horraysa waxaa ku tuntay Baabuloon laga bilaabo 677 BC ilaa 607 BC. Tuntiddii labaadna waxaa samaysay Roomaankii jaahilka ahaa laga bilaabo 66 AD ilaa 70 AD. Markii saddexaadna waxaa ku tuntay Roomaankii ruuxiga ahaa laga bilaabo 538 ilaa 1798. Tuntidda Yeruusaalem ee ay Quruumuhu ku sameeyeen ee lagu aqoonsaday Luukos kow iyo labaatan waxay ahayd kun laba boqol iyo lixdanka sannadood ee xukunka baabanimada. Muujintii kow iyo toban, halkaas oo aynu ka helayno markhaatifurka Muuse iyo Eliyaah, waxay ku bilaabmaysaa aqoonsiga muddadaas wakhtiga ah.

Oo waxaa la i siiyey cawsduur ul u eg; malaa’igtina way istaagtay, iyadoo leh, Kac, oo qiyaas macbudka Ilaah, iyo meesha allabariga, iyo kuwa ku caabuda gudhihiisa. Laakiin barxadda dibadda ka ah macbudka dibadda uga tag, hana qiyaasin; waayo waxaa la siiyey quruumaha aan Yuhuudda ahayn, oo magaalada quduuska ahna waxay ku tuman doonaan cagahooda laba iyo afartan bilood. Muujintii 11:1, 2.

Amarkii Yooxanaa lagu amray inuu cabbiro macbudka iyo kuwa ku dhex caabudaya waxay ka dhigan tahay furitaankii xukunka sannadkii 1844, waayo labada aayadood ee ka horreeya waxay muujinayaan in Yooxanaa uu la kulmay qadhaadhnimadii Niyad-jabkii Weynaa ee 1844, dabadeed markii loo sheegay inuu khasab ku yahay inuu ku celiyo hawshii ku dhawaaqidda farriinta, aayadda koowaad ee cutubka kow iyo tobnaad waxay muujinaysaa in xukunkaasi hadda bilaabmay.

“Waxaa timid wakhtigii wax kasta la gariirin doono oo la gariirin karo, si ay u sii jiraan waxyaalaha aan la gariirin karin. Kiis kasta wuxuu u imanayaa dib-u-eegis Ilaah hortiisa; waayo, isagu wuxuu cabbirayaa macbudka Ilaah iyo kuwa ku dhex caabuda. ‘Waxyaalaha waxaa leh kan toddobada xiddigood ku haya gacantiisa midig, oo ku socda dhexda toddobada laambadood oo dahabka ah; waan ogahay shuqulladaada.... Waxaan wax kaa hayaa, maxaa yeelay, waxaad lumisay jacaylkaagii hore; haddaba xusuuso meeshii aad ka dhacday, oo tobad keen, oo samee shuqulladii hore; haddii kalese, si dhaqso ah ayaan kuugu iman doonaa,

oo waxaan laambadda ka qaadi doonaa meesheeda.’ ‘Toobad keen; haddii kalese, si dhaqso ah ayaan kuugu iman doonaa, oo waxaan kugula dagaallami doonaa seefta afkayga. Kii dheg leh, ha maqlo waxa Ruuxu ku leeyahay kiniisadaha: Kii guulaysta waxaan siin doonaa inuu cuno maannada qarsoon, oo waxaan siin doonaa dhagax cad, dhagaxana waxaa ku qoran magac cusub oo aan ninna garanaynin marka laga reebo kan helaya.’” The 1888 Materials, 1116.

Maadaama Yooxanaa uu matalayo furitaanka xukunka baaritaanka ee 1844, waxaa lagu amray inuu ka tago barxadda macbudka, waayo waxaa la siiyey quruumaha aan Yuhuudda ahayn, kuwaas oo magaalada quduuska ah ku tuman lahaa kun iyo laba boqol iyo lixdan sannadood. Luukos kow iyo labaat wuxuu caddeeyaa in quruumaha aan Yuhuudda ahayn ay Yerusaaalem ku tuman doonaan ilaa “waqtiyada” quruumaha aan Yuhuudda ahayn ay dhammaadaan. Yooxanaa cutubka kow iyo tobnaad wuxuu hadda caddeeyey in wakhtiga Yerusaaalem ay quruumaha aan Yuhuudda ahayn ku tumanayeen uu ahaa taariikhda 538 ilaa 1798. Yooxanaa muddadan laba jeer ayuu ku tilmaamaa cutubka laba iyo tobnaad inay tahay cidlada, oo ah wakhti ay kaniisaddu u qaxday si ay uga baxsato silicdii uu baadarigu keenayey.

Markii Muuse iyo Eliyaah la laayo oo jidka loogu daayo in lagu tunto muddo saddex maalmood iyo badh ah, saddexdii taariikhood ee hore ee Yerusaaalem la tuntay waa in loo fahmaa inay astaan u yihiin muddadaas wakhtiga ah. Luukos kow iyo labaatanaad, dadka aan Yuhuudda ahayn waxay ku tuman doonaan magaalada quduuska ah ilaa “waqtiyada” quruumaha ay ka dhammaystirmaan.

Sidaas darteed, Luukos wuxuu tilmaamayaa in ay jiraan wax ka badan hal wakhti oo quruumaha ah, hase yeeshee waxaynu og nahay in wakhtigii quruumaha ee la dhammaystiray uu ahaa 1798. “Wakhtiga quruumaha” ee ugu horreeyey wuxuu billowday 723 BC markii boqortooyadii woqooyi ee Israa’iil ay Ashuur ku tuntay. Tuntaas waxay bilowday ku xadgudub ay samaynaysay quwad jaahil ah, waxayna sii socotay ilaa 538, markaas oo awooddii baabbanimadu ay hawshaas sii wadatay ilaa 1798. Jaahiliyaddu waxay kala firdhisay oo ku tuntay Israa’iilkii muuqda, baabbanimaduna waxay kala firdhisay oo ku tuntay Israa’iilkii ruuxiga ahaa. “Wakhtiyada” quruumaha waxay ka dhigan yihiin laba kun iyo shan boqol iyo labaatannadood ee Laawiyiintii labaatannad iyo lix oo matalaya laba xilli oo tuntitaan ah. Kii ugu horreeyey waxaa fulisay jaahiliyaddu sida ay u metelayeen Ashuur, dabadeed Baabuloon, dabadeed Roomaankii jaahilka ahaa. Markaas dabadeed quwaddii labaad ee wax baabbi’isa, oo Miller ku aqoonsaday qaab-dhismeedka quduuska ah ee waxsii sheegyada ee uu adeegsaday, waxay ahayd baabbanimada oo sii wadi lahayd tuntitaanka ilaa 1798. Tuntitaankii ay sameeyeen jaahiliyadda iyo baabbanimaduba waa isla su’aasha lagu kiciyey wada-hadalkii jannada ee soo saaray jawaabta ah aasaaska iyo tiirka dhexe ee Adventism-ka.

Markaasaan maqlay quduus keliya oo hadlaya, quduus kale ayaa ku yidhi quduuskaas hadlaya, Ilaa goormee buu ahaan doonaa riyadan ku saabsan allabariga maalinlaha ah, iyo xadgudubka baabbi’inta, oo quduuska iyo ciidankaba loo gacan gelinayo in lagu tunti hoosta? Oo wuxuu igu yidhi, Ilaa laba kun iyo saddex boqol oo maalmood; markaasaa quduuska la nadiifin doonaa. Daanyeel 8:13, 14.

Malaa’ig Jibriil iyo malaa’ig kale ayaa Miller ku hoggaamiyey inuu fahmo in “allabariga joogtada ah” uu matalayey jaahilinnimada, iyo in “xadgudubka baabba’a” uu matalayey baabbanimada.

Jaahilinnimada iyo baabanimaduba labaduba waxay ku tunti lahaayeen meesha quduuska ah iyo ciidanka. Sidaas daraaddeed “waqtiyada” quruumaha aan Yuhuudda ahayn ee Luukos tilmaamayo waa labada xilli ee lagu tuntay ee kun iyo laba boqol iyo lixdan sannadood, kuwaas oo wadajir u ah toddobada waqti ee Laawiyiintii labataan iyo lix.

Farriintii “dhaarta” ee Muuse waa la laayay sannadkii 1863, waxaana lala laayay rasuulkii Eliyaah ee soo bandhigay farriintii Muuse. Labadaba farriintii Muuse iyo rasuulkii Eliyaahba waa la soo sara kiciyey ka dib Sebtembar 11, 2001. Ka dib farriintii Muuse oo mar kale uu ku dhawaaqay Eliyaah, labadoodaba waa la laayay dabadeedna waxaa lagu reebay jidka oo aan la aasin kun iyo laba boqol iyo lixdan maalmood; taasuna waa xiriir toos ah oo la leh farriinta “todobada goor” ee Daanyeel ugu yeedho “dhaarta” Muuse. Dhaqdhaqaaqa iyo rasuulka ku celinaya farriinta Eliyaah ee Muuse, sida uu u astaysan yahay Miller iyo Milleriyyintu, ugu dambayntii way istaagi doonaan cagahooda oo waa la soo sara kicin doonaa.

Oo saddex maalmood iyo badh dabadeed, Ruuxa nolosha oo xagga Ilaah ka yimid ayaa iyagii galay, markaasay cagahooda ku istaageen; cabsi weynina waxay ku dhacday kuwii arkay. Oo waxay maqleen cod weyn oo samada ka leh iyaga, Kaalaya halkan kor. Markaasay samada ugu kaceen daruur dhexdeeda; oo cadaawayaashoodii way daawadeen. Muujintii 11:11, 12.

Waxaan qodobka xiga kaga hadli doonnaa runtaan.